tas su XIX–XX a. radiniais, o iškart po juo pasiektas įžemis – smėlis.

Užupio g. 40A vykdyti žvalgomieji tyrimai. Jų metu ištirtas vienas 2x2 m dydžio šurfas (4 m^2), fiksuotas 2,1 m storio 10 horizontų kultūrinis sluoksnis. Šurfe 20 cm gylyje aptikta XIX–XX a. akmenų grindinio dalis, 60 cm gylyje atidengti du XIX–XX a. pradžios pamato fragmentai, tarp kurių buvo 60 cm tarpas. Šioje vietoje jis buvo išardytas tiesiant vandentiekį – 2,1 m gylyje atkastas vandentiekio vamzdis (4 pav.). Viršutiniame šurfo sluoksnyje rasta XIX–XX a. buitinės ir statybinės keramikos fragmentų, stiklo šukių, metalinių dirbinių ir viena XX a. plomba. Vandentiekio tiesimo metu suformuotame sluoksnyje rasta XIX–XX a. II pusės radinių kartu su vienu XVII a. koklio fragmentu. Prie vandens bokšto fiksuotas jo pamatų įrenginėjimo metu susidaręs sluoksnis su XIX–XX a. buitinės ir statybinės keramikos fragmentais bei pavieniais XVII a. radiniais. 25 cm gylyje buvo siauras (30 cm pločio) juodos žemės sluoksnis su vieno XVII a. (?) puodo šukėmis.

The excavation on Užupio Street

In 2012, excavations were conducted on two Užupio Street plots in Vilnius. A 70 m^2 trench was excavated in the courtyard of the building at Užupio St. 22 (Fig. 1). This trench contained mixed layers with 17th–20th-century and isolated 16th-century finds (Fig. 3). A stone foundation from a 19th-century wooden building was unearthed at a depth of 1.9 m and a fragment of a 19th–20th-century stove at 1.3 m (Fig. 2). In addition, two utility trenches were surveyed. The first (10 m long x 2.5 m wide) contained a layer with 19th-century finds and sterile soil (sand) was reached at a depth of 2.6–2.7 m. The second (17 m long x 2.5 m wide) contained a 0.5–1 m thick layer with 19th–20th-century finds.

One 2 x 2 m test pit was excavated at Užupio St. 40A (Fig. 4). A fragment of 19th–20th-century stone paving were discovered at a depth of 20 cm and two fragments of a 19th – early 20th-century foundation at a depth of 60 cm. The test pit's upper layer contained 19th–20th-century structural ceramics and household pottery and a 20th-century seal. A layer formed during the laying of a water line contained 19th – second half of the 20th-century finds together with one fragment of a 17th-century stove tile. A layer formed during the creation of foundations near the water tower contained 19th–20th-century structural ceramics and household pottery and isolated 17th-century finds. A layer of black soil with sherds from one 17th-century (?) pot was found at a depth of 25 cm.

Robertas Žukovskis

Didžioji gatvė 31

2012 m. lapkričio mėnesį APC atliko žvalgomuosius tyrimus Vilniaus miesto rotušės (UK 678) rūsiuose (Didžioji g. 31). Tyrimų tikslas buvo nustatyti pastato pamatų įgilinimą, pirminį rūsio grindų paviršių, kultūrinio sluoksnio storį ir pobūdį. Anksčiau archeologiniai tyrimai rotušės pastato viduje nevykdyti, tyrinėta tik Rotušės aikštėje ir jos aplinkoje. Rotušės aikštėje ir pastato aplinkoje iki 2005 m. pradėtos aikštės rekonstrukcijos buvo atliekami tik nedidelės apimties žvalgomieji tyrimai. Aikštės rekonstrukcijos metu tyrimai atlikti Rotušės aikštėje ir jos prieigose, taip pat teritorijoje į R nuo rotušės iki Šv. Kazimiero bažnyčios (A. Puškorius). Keičiant dangą visoje teritorijoje buvo nukasamas gruntas iki 80 cm gylio. Tirtas

6158 m² plotas. Priešais rotušės pastatą aptikti gotikiniai mūrinių krautuvėlių pamatai, toliau nuo jų, Pilies gatvės link – medinių kioskelių kolonų liekanos. Rasta XV–XVI a. monetų, XVI–XVII a. prekybinių audinių plombų, svarelių, žetonų ir kitų radinių. Rotušės aikštės R dalyje aptiktos dvi XVI a. II pusės ūkinės duobės su radiniais (monetomis, žiedais, odiniais dirbiniais, buitinės keramikos fragmentais (*ATL 2005 metais*, V., 2006, p. 363–364).

2006 m. buvo tęsiami tyrimai Rotušės aikštėje ir jos prieigose (R. Jonaitis). Jie vyko Rotušės aikštės Š dalyje – trikampyje tarp Stiklių bei Savičiaus gatvių ir Šv. Nikolajaus cerkvės. Tirtas 663 m² plotas. Aptiktas prekybos kioskų pamatų tęsinys (rastų 2005 m.), dviejų grindinių horizontai (XVII ir XV–XVI a.). Stiklių–Savičiaus gatvių linijoje rasti XV a. pastato pamatų fragmentai su rūsiais ir laiptine. Šis pastatas priklausė druskos pirkliams ir buvo naudojamas iki XIX a. Taip pat buvo tęsiami 2005 m. aptiktos ūkinės duobės tyrimai, kur tirtas 16 m² plotas (*ATL 2006 metais*, V., 2007, p. 365–368).

2007 m. vyko paskutinis Rotušės aikštės ir jos prieigų rekonstrukcijos etapas (I. Kaplūnaitė). Darbai vykdyti rekonstruojamų šaligatvių ir aikštelių vietose, lietaus kanalizacijų tranšėjų ir šulinių vietose. 2007 m. žvalgyti ir tyrinėti 6 plotai (apie 5511 m²). Plotas 2 kastas Didžiojoje gatvėje už Rotušės pastato (172 m²). 60 m² plotas 6 kastas R ir ŠR nuo 2006 m. aptiktų druskos pirklių namo rūsių (*ATL 2007 metais*, V., 20087, p. 411–415).

2012 m. senosios gotikinės Vilniaus rotušės rūsio (datuojamo XIV–XV a.) patalpose iškasti du šurfai (bendras 10 m² plotas). Šurfų vietos parinktos atsižvelgiant į architektų ir konstruktorių pageidavimus.

2,9x2,1 m dydžio **šurfas 1** kastas Rotušės rūsio PR patalpoje, R jos dalyje, prie XV a. datuojamos rūsio sienos pamato. Kasta iki 80 cm gylio. Darbų pradžioje šurfo kasimo vietoje išardytas plytų grindys. Plytų matmenys – 29x13,5x6,5 – 28x14x6 cm, rištos betono skiediniu. Grindys priskiriamos 1924–1939 m. vykdytų pastato restauravimo ir rekonstravimo laikotarpiui (darbams vadovavo Vilniaus miesto architektas S. Narembskis). Po plytų grindiniu fiksuotas 50–60 cm storio maišytos struktūros pilkos žemės, smėlio ir žvyro sluoksnis su lauko rieduliais ir plytų duženomis. Jame aptikti XVII–XIX a. radiniai – stiklinių butelių šukės, statybinės geležies, glazūruotos ir neglazūruotos buitinės keramikos, čerpių fragmentai, smulkus dubeninio koklio sienelės fragmentas. Šurfo PR kampe suverstos stambios griuvenos, duobės kontūro dydis – 1,2x0,65 m.

Šurfo PV dalyje 26 cm gylyje atkastas iš plytų mūrytos kolonos fragmentas (1 pav.). Keturkampės kolonos dydis – 50x49 cm, aukštis – 27 cm. Plytų matmenys – 32x16x8, 31x15x7 cm. Dalis plytų su trimis išilginėmis braukomis. Architekto-eksperto R. Zilinsko manymu, kolonos fragmentas atgabentas iš kitos rūsio vietos ir užkastas. Mūras datuojamas XVI a. viduriu ir gali būti išgriautos laiptinės detalė.

Prie kolonos fragmento, Š pusėje, 47–67 cm gylyje (H_{abs} 111,33–111,53 m) aptiktas 3 cm storio degėsių, molio ir sutręšusios medienos liekanų sluoksnis. Veikiausiai tai medinių grindų bei pastate buvusio gaisro pėdsakai. Archeologinių radinių neaptikta. Spėjama, jog tai XVI a. (XV a.?) kultūrinio sluoksnio horizontas.

Šurfo R sienelėje, 45–49 cm gylyje aptikti stambūs lauko rieduliai. Siekiant visiškai juos atkasti, šurfas praplėstas į R pusę iki rūsio patalpos R sienos pamato. Visiškai atkastą pamato fragmentą sudarė keturių stambių (48x38, 48x46 cm) akmenų eilė, orientuota Š–P kryptimi. Akmenų paviršius apdegęs. Architekto-

eksperto R. Zilinsko manymu, ši pertvarinė sienelė datuotina XVI a. Tarp šios akmenų eilės ir R sienos pamato 57 cm gylyje fiksuotas kelių centimetrų storio juodos žemės, degėsių ir sutrešusios medienos sluoksnis. Jame aptiktos dvi monetos (Jono Kazimiero Vazos 1648–1668 m. šilingai), glazūruotos ir neglazūruotos buitinės XVII a. keramikos fragmentai, gyvulių kaulai. Šis sluoksnis yra vienodame lygyje ir veikiausiai yra vienalaikis (XVI a.) su degėsių ir medienos sluoksniu prie mūrinės kolonos fragmento.

Po pilkos žemės, smėlio ir žvyro bei plytų duženų sluoksniu fiksuotas 20 cm storio maišyto žvyro sluoksnis. 80–85 cm gylyje nuo dabartinio plytų grindinio paviršiaus (H_{abs} 111,18 m) pasiektas geltono smėlio įžemis. Rūsio pamatų apačia pasiekta kiek aukščiau: P pamato – 65 cm gylyje, R – 59 cm gylyje, V – 70 cm gylyje. Pamatų plytų matmenys – 30x?x9; ?x17x9 cm. Aptiktų medinių grindų (?) fragmentų paviršius sutampa su rūsio pamatų apačia.

2,7x1,5 m dydžio **šurfas 2** kastas priešais, kaip spėjama, XIV a. įrengtą bei XVI a. viduryje rekonstruotą laiptinę rūsio R dalyje. Jis kastas iki 75 cm gylio. Nuėmus S. Narembskio rekonstrukcijos laikotarpio plytų grindinį, po kelių centimetrų storio pilkos žemės ir kalkių skiedinio sluoksneliu aptiktas gerai išlikęs akmenų grindinys (2 pav.). Šurfo V dalyje grindinys sudėtas iš stambių lauko riedulių (70x50, 40x30, 30x30 cm), R – iš vidutinio ir smulkaus dydžio akmenų. Tarp grindinio akmenų aptiktos 3 varinės monetos – Jono Kazimiero Vazos 1648–1668 m. šilingai. Monetos labai nudilusios, tik vienoje iš jų galima įžiūrėti datą – 1666 m. Pagal aptiktas monetas grindinys datuotinas ne anksčiau XVII a. vidurio.

Siekiant nustatyti po akmenų grindiniu esančius kultūrinio sluoksnio horizontus, nu-

1 pav. Šurfas 1. XVI a. vidurio mūro (kolonos) pertvarinės sienos pamato iš lauko riedulių ir medinių grindų fragmentai. R. Žukovskio nuotr.

Fig. 1. Test pit 1. Fragments of the fieldstone foundation of a mid-16th-century masonry wall (column) or partition wall and fragments of wooden flooring

2 pav. Šurfas 2. XVII a. vidurio akmenų grindinys prie XVI a. vidurio laiptinės. R. Žukovskio nuotr.

Fig. 2. Test pit 2. Mid-17th-century stone paving near the mid-16th-century stairs

spręsta ištirti šurfo R dalį, nuimant smulkesnius grindinio akmenis. Atidengtas 1,45x1,1 m dydžio plotas. Po grindinio akmenimis fiksuotas pilkos žemės ir smulkių griuvenų sluoksnis.

3 pav. Šurfas 2. Prie XVI a. vidurio laiptinės po akmenų grindiniu atkastas plytų ir suplūkto kalkių skiedinio sluoksnis (asla) bei medinių lentų liekanos. R. Žukovskio nuotr.

Fig. 3. Test pit 2. A layer of bricks and hard-packed lime mortar (hard-packed earth floor) and the remains of wooden boards unearthed under stone paving near the mid-16th-century stairs

Jame aptiktos XVI–XVII a. glazūruotos ir neglazūruotos buitinės keramikos šukės, XV(?)–XVI a. dubeninių koklių fragmentai. Prie laiptinės medinio laiptelio kastame pilkos žemės su smulkiomis griuvenomis sluoksnyje aptikti XVII–XIX a. radiniai: stiklinio vamzdelio fragmentai, molinių ir fajansinių indų šukės, dubeninio koklio sienelės fragmentas.

22–36 cm gylyje nuo esamų grindų paviršiaus aptiktos XVI a. vidurio laiptų maršo konstrukcijos fragmentai – plytos, rištos kalkių skiediniu, medinio rąstelio (58x15 cm dydžio) liekanos. Šurfo PR kampe, 33 cm gylyje rastos dvi grindų plytos (27–28x19x7 cm). Šalia šios konstrukcijos 40–43 cm gylyje atidengtas 4 cm storio iš kalkių skiedinio ir plytų duženų suplūktos aslos paviršius (3 pav.). Šis grindų paviršius yra vienalaikis su XVI a. viduryje rekonstruota laiptine. Po šia asla 53–54 cm gylyje (H_{abs} 111,46 m) fiksuotos sutręšusių medinių lentų (grindų?) liekanos. Lentų plotis – 14–20 cm, storis nenustatytas. Archeologinių radinių virš lentų liekanų ir po jomis neaptikta. Lentos yra viename lygyje su apdegusių lentų pėdsakais, aptiktais šurfe 1. Iš karto po medžio trūnėsiais 58–62 cm gylyje (H_{abs} 111,40 m) pasiektas smulkaus žvyro įžemis.

Didžioji St. 31

A field evaluation (10 m^2) was conducted in the basements of the Vilnius Town Hall at Didžioji St. 31. The cultural layer in test pit 1 was 85 cm thick, in test pit 2 60 cm. 15th(?)/16th–19th-century finds were discovered. Test pit 1 contained a fragment of a mid-16th-century masonry column; traces of a 15th – mid-16th-century wooden floor and a fire; and a fragment of a fieldstone foundation from a coeval partition wall (Fig. 1), test pit 2 stone paving dating to no earlier than the mid-17th century (Fig. 2), under the paving, a mid-16th-century floor surface and a stair structure, and at a depth of 54 cm a 15th–16th-century wooden floor surface (Fig. 3). Wooden board (flooring?) fragments at a single level, 54–58 cm below the floor surface of the existing basement, were also discovered in the test pits.

Robertas Žukovskis

Kalvarijų gatvė 1

2012 m. rugpjūčio–spalio mėnesiais APC atliko žvalgomuosius archeologinius tyrimus ir žvalgymus Vilniuje, Kalvarijų g. 1. Čia, netoli Žaliojo tilto, prie Kalvarijų ir Žvejų gatvių sandūros, Neries dešiniojo kranto terasoje stovi Raduškevičių rūmai, žinomi Pilaitės vardu. Rū-